



**2incING -
Promišljanje procesa integracije
kao dvosmjernog uključivanja**

Kako i zašto uključivati izbjeglice i migrante u postupke donošenja politika i odluka

**DONOSITELJI ODLUKA •
ORGANIZACIJE •
TIJELA JAVNE VLASTI •
SINDIKATI • SVEUČILIŠTA
• USTANOVE • JEDINICE
LOKALNE SAMOUPRAVE**



**CENTAR
ZA MIROVNE
STUDIJE**



**Co-funded by
the European Union**



VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge



**Co-funded by
the European Union**

Projekt financira Fond Europske unije za azil, migracije i integraciju. Sadržaj ove infografike predstavlja samo stavove autora i njihova je isključiva odgovornost. Europska komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za korištenje informacija koje sadrži.



VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Projekt sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Stajališta izražena u ovoj infografici isključiva su odgovornost Centra za mirovne studije i ne odražavaju nužno stajalište Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.



Zašto?

Svi mi u Hrvatskoj svakodnevno smo pod utjecajem brojnih politika i odluka. Prijavljujemo se na posao, naručujemo se za preglede, otvaramo bankovne račune te poduzimamo razne aktivnosti regulirane politikama i odlukama koje su donesene kako bi se uspostavio određeni životni standard svih nas.

Politike i odluke ponekad izostave, spriječe ili otežaju obavljanje pojedinih aktivnosti za one osobe čije priče, doživljaji i svakodnevne borbe nisu vidljive u našem društvu.

Iako posljednjih godina vidimo sve više osoba različitih podrijetla i migrantskih iskustava koje su odlučile živjeti u Hrvatskoj, njihove priče rijetko kada bivaju saslušane u kontekstu donošenja politika i odluka. Odsutnost perspektive izbjeglica i migranata iz politika i odluka, a pogotovo onih koje se na njih izravno odnose, mogu dovesti do takvih politika i odluka koje umjesto rješenja donose nove prepreke za njihovu svakodnevicu.

Konkretni slučaj

I uz najbolje namjere da se pojedino područje poboljša za naše nove članove društva, ponekad se ostvari suprotno od onoga što smo očekivali. Primjer tome je slučaj kada su institucije donosile pravila za upis osoba pod međunarodnom zaštitom na visoka učilišta u Republici Hrvatskoj, a kojima je zagarantirano pravo na visoko obrazovanje pod istim uvjetima kao i hrvatskim državljanima. S namjerom da im se olakša upis, osobama pod međunarodnom zaštitom omogućeno je da se na visoka učilišta upišu u sklopu kvota za strance koje u Hrvatskoj u pravilu budu nepopunjene. Međutim, takvo rješenje dovelo je do raznih problema kojih Agencija za znanost i visoko obrazovanje kao institucija nadležna za upis na visoka učilišta nije bila svjesna do 2022. godine, kada je u okviru okruglog stola nekoliko osoba ispričalo svoju priču o nemogućnosti upisa željenog fakulteta koji nije otvorio kvotu za strance, potraživanjima za plaćanjem školarine te raznim drugim preprekama.



Manjinske skupine kao što su izbjeglice i migranti u Hrvatskoj nemaju zagarantirano mjesto u demokratskim procesima našeg društva, zbog čega je bitno da svi dionici u postupku donošenja politika i odluka kontinuirano rade na uključivanju njihovih perspektiva, priča, doživljaja i glasova, kako bi politike i odluke uistinu odgovorile na potrebe ljudi na koje se odnose.



Kako?

Donošenje politika i odluka odvija se na svim razinama javne uprave.

Od početne ideje, zahtjeva ili naloga nadređenoga do usvojenog dokumenta, postupak donošenja politika i odluka prolazi kroz mnoge etape.

Od uredskih i internih sastanaka preko konzultativnih sastanaka u kojima se traže mišljenja, savjeti i komentari drugih nadležnih odijela ili javnih tijela, angažiranja stručnjaka za pojedina područja do rasprava u radnim i savjetodavnim tijelima te političkim tijelima i institucijama.

U svakoj od tih etapa sudjeluju osobe različitih profila, struka, iskustava, kompetencija i vještina. Uloge u kojima osobe sudjeluju također su raznovrsne: uloga izrade odluke, uloga davanja savjeta, uloga procjene izrađene odluke, uloga primjene odluke, uloga osobe na koju se odluka primjenjuje itd.

Svakoj od tih etapa možete doprinijeti tako da se glasovi izbjeglica i migranta saslušaju, a njihove perspektive uvažavaju. Načina kako to možete postići ima mnogo, a u nastavku smo izdvojili neke od njih.

Suorganizirajte konferencije, okrugle stolove i druge događaje s manjinskim izbjegličkim ili migrantskim inicijativama ili udrugama.

1.

Jeste li znali da je u prosincu 2022. održana prva [Nacionalna konferencija o promicanju prava migranata i izbjeglica u Hrvatskoj](#) koju su sadržajno osmislili, proveli i vodili migrantski i izbjeglički aktivisti i aktivistkinje, zagovarači za ljudska prava te stručnjaci i stručnjakinje u temi integracije, a uz podršku Centra za mirovne studije. U sklopu konferencije održana su četiri *world cafe* stola s temama koje su aktivisti identificirali kao glavna zagovaračka područja u kojima se ljudi susreću s najviše prepreka: obrazovanje, zapošljavanje, zdravstvena skrb te statusna i vizna pitanja, a također su kroz formu panela bile podijeljene individualne osobne priče i preporuke izbjeglica i migranata.

Pohađajte događaje u sklopu kojih izbjeglice i migranti predstavljaju ili iznose svoje priče i doživljaje ili preporuke te koristite zaključke ili zapisnike takvih događaja kao relevantan izvor za izradu politika i odluka.

2.

Takve događaje organiziraju različiti dionici, a ako želite dobivati pozive na događaje organizirane od strane Centra za mirovne studije kojima se tematiziraju teme pristupa i ostvarenja prava izbjeglica i migranata, molimo Vas da nam se javite na naš e-mail cms@cms.hr

Otvorite i održavajte komunikacijske kanale za izbjeglice i migrante.

3.

Jedan od načina uključivanja izbjeglica i migranata u postupak donošenja odluka i politika jest uvođenje posebnih kanala komunikacija putem kojih izbjeglice i

migranti mogu tijekom cijele godine davati svoje osvrte, ispričati svoju priču te prenijeti svoje doživljaje i preporuke u pogledu specifičnih politika i odluka za koje ste nadležni. Također, održavanje takvih kanala podrazumijeva i otvaranje mogućnosti osobnih posjeta te pozivanja na sve relevantne događaje kako bi osobe imale priliku biti saslušane.

Rano uključite perspektive izbjeglica i migranata u postupke donošenja odluka i politika.

4.

Prednost ranog uključivanja izbjeglica i migranata u postupke donošenja odluka i politika jest da se time njihova perspektiva od samog početka vrednuje i procjenjuje u kontekstu razrade politika te konkretnih članaka propisa i odluka. Primjerice, ako se želi unaprijediti postupak priznavanja i vrednovanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija, tada je poželjno prethodno sakupiti, saslušati i razumjeti priče osoba koje su prošle kroz taj postupak, a kako bi utvrdilo koja su njihove očekivanja, u kojima fazama nastaju prepreke i problemi, kada i kako se te prepreke prevladavaju itd.

U 2023. objavljen je [Izveštaj iz sjene](#) o provedbi mjera integracije u Hrvatskoj, a koji su pisale upravo osobe na koje se integracijske mjere odnose - 8 članova i članica Koordinacijskog odbora s različitim pravnim statusima u Hrvatskoj. Izvešće u sjeni sastoji se od 8 (osam) kratkih referata u okviru kojih se provedba integracijskih mjera stavlja u kontekst osobno proživljenih iskustava ili svjedočanstva izbjeglica i migranata, a nakon kojih slijedi popis preporuka usmjerenih prema javnim tijelima, izrađene uz pomoć zaposlenika Centra za mirovne studije. Navedeni referati, kao i preporuke, mogu poslužiti kao koristan i relevantan izvor informacija za donošenje odluka i politika u području integracije izbjeglica i migranata, a ako želite znati više o samom izvještaju, slobodno nam se obratite na e-mail cms@cms.hr

Redovito i kontinuirano predstavljajte načine rada te mogućnosti kako izbjeglice i migranti mogu pridonijeti Vašem radu.

5.

Od obavještanja o planu rada tijekom godine do objašnjavanja specifičnih politika i mjera koje se planiraju unaprijediti ili razviti, korisno je isticati na koje sve načine izbjeglice i migranti mogu pridonijeti Vašem radu da politike i odluke budu što kvalitetnije. Pritom je bitno jasno iskomunicirati vlastita očekivanja i potrebe te mogućnosti koje možete ponuditi u okviru svojih kapaciteta i ovlasti. U takvoj vrsti rada bitno je da se ne zaustavi na "politici otvorenih vrata", već da se aktivno uspostavljaju i održavaju kontakti s izbjeglicama i migrantima te omogućuju prostori u sklopu kojih se informacije mogu iznijeti na jasan i razumljiv način s mogućnošću postavljanja dodatnih pitanja i komentara.

Uspostavite radna i savjetodavna tijela sastavljena od izbjeglica i migranata te koristite zaključke ili zapisnike takvih tijela kao relevantan izvor za izradu politika i odluka.

6.

Uspostavom tijela u sklopu postojećih institucija i javnih tijela sastavljenih od izbjeglica i migranata omogućuje njihovu kontinuiranu prisutnost te mogućnost uspostave uhodanih procesa dobivanja mišljenja, savjeta, preporuka i proživljenih priča u postupcima donošenja politika i odluka. Poželjno bi bilo da tako uspostavljena tijela imaju jasno propisanu ulogu, kao i pravila na temelju kojih se njihov glas uzima u obzir prilikom donošenja politika i odluka.

Uključite izbjeglice i migrante u postojeća radna i savjetodavna tijela u područjima zdravstva, zapošljavanja, obrazovanja i drugih područja, a čiji opseg djelovanja nije nužno vezan za pitanja migracije i integracije. Perspektiva izbjeglica i migranata nije potrebna samo u uskom području migracija i integracije, već je nju nužno uključiti i u ona područja u sklopu kojih se na sveobuhvatan način raspravlja i uređuje pristup javnim uslugama, zaštita od diskriminacije i druge slične teme.

7.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina osnovalo je Savjetodavnu skupinu državljana trećih zemalja i osoba migrantskog porijekla sastavljenu od 15 članova. Jedan od ciljeva osnivanja navedene skupine je jačanje njihove perspektive u političkoj raspravi te davanje preporuka donositeljima odluka na svim relevantnim razinama.

Pri uključivanju izbjeglica i migranata u procese donošenja politika i odluka:

- **Ne može se uvijek očekivati da će osoba pričati hrvatskim ili engleskim jezikom.**
Ako je osobi potreban prevoditelj, tada je nužno osigurati prevoditelja kako bi osoba uistinu mogla biti uključena u procese i rasprave koje se odvijaju.
- **Budite otvoreni i spremni prihvatiti razmišljanja, doživljaje i priče koje prije možda niste imali priliku čuti.** Ponekad su pojedine rasprave i procesi dizajnirani tako da onemogućuju saslušanje netipičnih ili neuobičajenih priča, međutim, upravo na temelju takvih priča može se doći do željenih rezultata. U određenim situacijama izbjeglice i migranti s iskustvom proživljenih integracijskih mjera ponekad ne razumiju ili nemaju znanja o relevantnim propisima ili procedurama. Navedeno ne bi trebalo sprečavati da se njihove priče, komentare, preporuke i doživljaje sasluša i uzme u obzir pri donošenju politika i odluka.

- **Budite otvoreni i spremni prihvatiti saslušati one priče koje smatrate irelevantnima.** Skretanje s teme uobičajena je prepreka svakog sastanka, međutim, bitno je saslušati koje teme i područja ili potencijalno neodgovorena pitanja zanimaju izbjeglice i migrante, a kako bi se stvorila kvalitetna podloga za odluke i politike koje se na njih odnose.
- **Osigurajte kompenzaciju za izvršeni rad.** Aktivno sudjelovanje u procesima donošenja odluka i politika, kao i davanje konkretnih preporuka na politike i odluke tijela i institucija mora biti adekvatno kompenzirano. Kao i svi mi, izbjeglice i migranti, povrh svakodnevnog posla, studiranja, brige o obitelji ili drugih obveza, učestalo dobrovoljno i volonterski aktivno sudjeluju u procesima, međutim, navedeno bi se trebalo prepoznati kao rad koji zaslužuje adekvatnu kompenzaciju.

